

Warszawa 28 stycznia 2021 r.

Stanowisko Centrum Życia i Rodziny w sprawie pisemnego uzasadnienia oraz publikacji w Dzienniku Urzędowym wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. sygn. akt K 1/20 stwierdzającego niezgodność z Konstytucją RP przesłanki eugenicznej dopuszczalności aborcji

Miarą wartości danej cywilizacji jest sposób, w jaki traktuje ona swoich najbliższych członków. Te słowa prof. Jerome'a Lejeune'a, laureata nagrody Kennedy'ego i odkrywcy uwarunkowań genetycznych zespołu Downa, podkreślają fundamentalne znaczenie kwestii ochrony osób najbardziej bezbronnych, gdyż właśnie to zagadnienie wyznacza etyczną oś wartości, wokół których budowana jest wspólnota społeczna oraz obowiązujące w niej zasady. Należy podkreślić, że stanowisko to jest zgodne z przekonaniem 75% Polaków, którzy określają się jako osoby pro-life.¹

Aborcja eugeniczna stanowiła kluczowe zagrożenie dla życia dzieci przed narodzeniem – w latach 2009-2018 dokonano w Polsce 8239 aborcji z tej przesłanki co stanowiło 96% wszystkich aborcji w tym okresie.² Tym samym należy przyjąć z satysfakcją publikację wyroku Trybunału Konstytucyjnego nr K 1/20, kładącą kres temu haniebnemu procederowi.³ Z głębokim smutkiem należy stwierdzić, że zwłoka w publikacji wyroku mogła kosztować życie nawet 220 dzieci z podejrzeniem ciężkiej choroby lub niepełnosprawności.

Pewien niepokój budzi zamieszczenie w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego sformułowania: *duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu może wiązać się także z zagrożeniem dla życia lub zdrowia matki.*⁴ Bez wątpliwości życie i zdrowie każdej kobiety i matki stanowią najwyższą wartość z uwagi na niezwykłą godność i wartość każdej osoby ludzkiej, szczególną wartość macierzyństwa dla wspólnoty społecznej a także ze względu na dobro dziecka. Nasze obawy budzi jednak prezentowanie choroby dziecka w życiu prenatalnym jako bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia czy nawet życia matki, pozbawione uprzedniej rzetelnej weryfikacji jego prawdziwości na gruncie nauk medycznych.

Warto także podkreślić, że eksperci Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wskazywali na możliwe wątpliwości interpretacyjne związane z pojęciem „zagrożenie zdrowia”.⁵ Dodatkowy kontekst dla tej kwestii stanowi mająca miejsce w ostatnich latach redefinicja podstawowego znaczenia pojęcia „zdrowie” tj. brak choroby w kierunku znaczenia „dobrostan psychofizyczny” czy nawet „społeczny”.⁶

¹ 100 pytań na stulecie. Badanie agencji Difference dla Fundacji Batorego 12.2018, s. 9.

² Sprawozdanie Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w 2018 r. ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) oraz poprzednie odpowiednio za lata 2009-2017

³ Dz. U. 2021 r. poz. 175.

⁴ Uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. sygn. akt K 1/20, OTK ZU A/2021 poz. 4, s. 34.

⁵ W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy, Centrum Życia i Rodziny, Warszawa 2020, s. 73.

⁶ Takie stanowisko przyjęła m.in. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO): *Frequently asked questions, What is the WHO definition of health?* <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions> [dostęp 28.01.2021]

W rezultacie zasadny⁷ postulat ochrony zdrowia i życia matki, może zostać poddany manipulacji i instrumentalnie wykorzystany do faktycznej likwidacji prawnej ochrony życia dziecka przed narodzeniem. Ma to już miejsce np. w Wielkiej Brytanii, gdzie dokonywanie aborcji na żądanie uzasadnia się tym, że „niechciana ciąża” może stanowić zagrożenie dla zdrowia psychicznego czy nawet fizycznego matki.⁸ Warto podkreślić, iż postulatowi dopuszczalności aborcji z przesłanki „niechcianego dziecka” sprzeciwia się 73% Polaków.⁹

Zwracamy uwagę, że współczesna medycyna jednoznacznie wskazuje na możliwość skutecznego niesienia pomocy matce w ciąży bez narażania na szwank życia czy zdrowia dziecka, nawet przy tak poważnych schorzeniach jak choroby nowotworowe.¹⁰ Tymczasem aborcja ma na celu pozabawienie życia dziecka i pozostanie dziecka przy życiu jest sprzeczne z jej celem.¹¹ Konieczne jest zatem wyraźne rozróżnienie pomiędzy niezbędnymi działaniami lekarskimi nieodzownymi dla ratowania życia czy przeciwdziałania bezpośredniemu i poważnemu zagrożeniu zdrowia matki, a działaniami wymierzonymi wprost przeciwko dziecku i jego życiu. Warto podkreślić, że niesienie pomocy matce w takich sytuacjach jest zawsze możliwe, nawet w przypadku niedopuszczalności aborcji z przesłanki zagrożenia zdrowia, gdyż wynika ono z zasady działania w sytuacji „wyższej konieczności”.¹²

Jakkolwiek należy bezwzględnie zwiększyć zakres pomocy dla matek, wobec których w okresie ciąży stwierdzono prawdopodobieństwo wystąpienia poważnej choroby lub niepełnosprawności ich dziecka to jednak pomoc w takich sytuacjach jest już obecnie dostępna w postaci np. 16 hospicjów perinatalnych czy świadczeń w ramach programów „500+” czy „Za życiem”.

Ze smutkiem stwierdzamy, że w trwającej debacie wokół ochrony życia dziecka przed narodzeniem oraz pomocy matce w trudnej sytuacji, radykalne środowiska feministyczne podnoszą postulaty opierające się przesłankach niezgodnych z aktualnym stanem wiedzy naukowej, mogące wprowadzać w błąd opinię publiczną. Z tego względu zachęcamy do zapoznania się z merytorycznym uzasadnieniem argumentów w obronie życia tych, którzy nie mogą się sami bronić, przedstawionym w najnowszej publikacji Centrum Życia i Rodziny „W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy” dostępnym za pośrednictwem www.kompendiumprolife.pl

⁷ Pod warunkiem zachowania troski zarówno o matkę jak i dziecko, w tym także przed narodzeniem.

⁸ *W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy*, Centrum Życia i Rodziny, Warszawa 2020, s. 10.

⁹ *O dopuszczalności przerywania ciąży i protestach po wyroku Trybunału Konstytucyjnego*, CBOS, Komunikat z badań nr 153/2020, grudzień 2020 r., s. 4, tabela 1.

¹⁰ *W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy*, Centrum Życia i Rodziny, Warszawa 2020, s. 75-77.

¹¹ *W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy*, Centrum Życia i Rodziny, Warszawa 2020, s. 40.

¹² *W obronie życia. Kompendium niezbędnej wiedzy*, Centrum Życia i Rodziny, Warszawa 2020, s. 73-74.